

V torek, četrtel insohotno
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja u-
stoma za vsa leta 8 gl. — 4,
za pol leta . . . 4 „ „ „
za četrt leta . . . 2 „ „ „
Po pošti:
za vsa leta 10 gl. — k,
za pol leta . . . 5 „ „ „
za četrt leta 2 „ „ „ 60 „
Vredništvo in opravnistvo
je v gosposkih ulicah
(Herrngasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvostopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska 3krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 1krat.
veče pisemsko se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 76.

V Mariboru 29. septembra 1868.

Tečaj I.

Vabilo k naročbi!

Po starem programu in stari ceni bo „Slovenski Narod“ izhajal tudi drugo polletje, katero je vsem ne ljubim razmeram v kljub srečno doživel. Prijatelje našega navodnega početja, ki so nas podpirali duševno ali materijalno, prosimo, naj nam tudi v prihodnje zvesti ostanejo, in naj prvi v delu ne omagajo, da ostane „Slov. Narod“ posebno v dopisih to, kar je bil do zdaj, ko sme ponosno reči, da je marsikteri njegovih dopisov drugodi prišel na častno mesto uvodnega članka, če se tudi po neki novi časnikarski šegi vir dosledno ni imenoval; p. n. bereče občinstvo pa naj z naročilom po svoje pomaga, da se dobra, rodoljubna misel širi bolj in bolj zapuščenemu slovenskemu narodu v korist, kteremu služiti je naš edini namen, edini dobiček, edina čast.

V Mariboru konec septembra meseca 1868.

Vredništvo in lastniki.

Telegram „Slov. Narodu“.

V Gradcu, 28. sept.

Slovenski poslanci so oddali adrese in peticije slovenskih občin: Vranski trg, Piresee, Gomiljsko, Teharje, sv. Kristof, Topolsko, Skale, sv. Jurij, Griže, Tinje, Laporje, Hostnica, Vrhole, Grizanje. Dr. Prelog interpelira zaradi ljutomerske šole.* Deželni zbor traja še najmanj do 8. septembra.

* 8 sronj ljutomerskega okraja je izročilo energičen protest proti namestniški naredbi v tej zadevi. Protest priobčimo prihodnjič — danes ni prostor več dopuščal. — Druge adrese vide pod: Politični razgled. Vredn.

O naši politiki. Jurčič

Pomagaj mi dragi bralec, da bova obadva skupaj mislila in ugibala, ali imamo Slovenci kaj diplomatičnega talenta, ali ga nimamo. Jaz pravim da! Kajti v knjigi spisani od modrega moža sem se učil, da je diplomatu treba dveh lastnosti: prvič nič govoriti, drugič v tujem jeziku govoriti. In mi Slovenci imamo žalibog obe lastnosti, kajti le prevečkrat nič ne govorimo, kečdar bi bilo treba mogočen glas povzdigniti, drugič pa zopet preradi namestu drage domače besede tujo rabimo. Pa pustiva to poslednje, da se ne zameriva in oglejva prvo.

Poprej pa bodi dovoljeno, da mimogrede za nas vse važno vprašanje rešimo: ali smo Slovenci edini ali nismo. Nasprotniki naši bi bili od sile veseli, ko bi mi namen političnega delanja in agitovanja, namen naše ljudstvo zdriniti, omiko med njim razširiti in tako trdno stalo za prihodnje poslopje postaviti — izpred oči izgubili in si zaradi osebnosti in sredstev v lase skočili. Ker nam je vsem naša narodna reč sveta, ker moramo pripravni biti kri zanjto dati, naši nasprotniki tega veselja, kakor upamo, ne bodo imeli. Varovati pak se moramo sami, da bomo doma reči prav videli, da ne bomo imeli muho za konja, da nam ne bodo pri vsaki malosti lasje vstajali od straha za ljubo edinost in slogo. Sree za domovino in njen blagor imejmo vsi enako goreče, bistra glava pa naj vsaka misli, ktera sredstva za doseganja namena so boljja, in tako se bomo s živim pogovorom pravemu, zdravemu edinstvu bližali. Denašnji čas je — hvala Bogu! — sovražen cesarističnim in vsakakim absolutističnim načelom. Slabo je in kaže nerazumljenost časa, če se kdo najde, ki misli, da sam vse najboljše, da mu ne sme nihče ugovarjati, da je vsak drugomislec „političen otročaj. Različne misli na političnem in žurnalističnem polji so povsod v denašnjega veka življenji in kjer jih ni, kjer je kritika prepovedana, tam je enoterost, iz enoterosti se rodi apatija in oprezovalnost, obedve poslednji pa denašnji dan ne dosežeta ničesa.

In tega stališča se držé, hočemo denes odkrito besedo govoriti. — Dolgo smo namreč poslednji čas vsak teden ko so nam „Novice“ došle, pogledovali, ali bodo prinesle kečdar kak določen članek, ki bo jasno Slovincem povedal, kako se postavljajo denašnjim političnim razmeram, zdanjemu ministertvu nasproti, kajti da-si je g. dr. Bleiweis odstopil od vredništva, ne moremo misliti, da bi bil odstopil od „Novic“, da torej ne bi bil ta časopis še vedno njegov organ. Vedeli smo, da so te iste naše „Novice“ nekđaj prinesle zagovor slovenskih za dualistično adreso glasovavših poslancev in potem zagovor za decembersko ustavo navdušenega slovenskega gospoda Svetca. In iskali smo ne samo mi, temuč gotovo Slovenci vsi, ki jim je mar, kaj se okrog nas godi, od tedna do tedna tiste rudeče niti, po kateri bi bili prišli do sledu, kakovo politiko, kakov program imajo naše „Novice“, naši voditelji na Kranjskem. In Bog vedi, ali smo se motili, ali smo prav videli, zdelo se je nam in vsacemu kogar smo vprašali, da „Novice“ nečejo naravnost besede govoriti, ni za, ni proti denašnjim razmeram. Če so sem ter tje kak Šuselkov antidualističen članek, ki ni bil „enostranski“ poslovenile, nismo mogli še soditi, kajti to je bila le beseda sicer pravičnega, pa vendar le Nemca, ne Slovenca. Med tem ko so določne govore in še bolj določno interpelacijo štajerskih slovenskih poslancev, v kateri je javno izrečen sloven-

ski program, program, kakor smo preverjeni tudi kranjsko-slovenskega naroda, prinesli česki in celo nekteri tuji časopisi, beremo v zadnjih Novicah pač eno dolgo — sicer časti vredno — legendo od „duše majcene“, česar pa ne beremo, je cela interpelacija in vsaj nekaj reber onih govorov, ki se za našo, solidarno slovansko politiko v denašnjem času važni, govorov Hermana in Vošnjaka. — Pač nekaj politike beremo v zadnjih Novicah. Na zadnji strani je novičar „iz Galicije“, ki pravi od besede do besede o dr. Smolkovem programu: „Čudimo se, da dr. Smolka, ki drugače narodnost posebno povdarja, nas Slovence kar naravnost v nemško grupo tlači. Mi se lepo zahvaljujemo za tako politiko, ki ni niti narodna, niti historiska, in smo radovedni: ali bodo še kteri Slovenci dr. Smolki telegrafirali, da se popolnoma vjemajo z njegovo politiko?“ Te besede merijo na vse tiste Slovence, ki so bili tako mnogoštevilno zbrani po žvškem taboru in so se izrekli zoper politiko naših državnih poslancev, za Čehe in za dr. Smolko. Nimamo sicer pravice in ne prilastujemo si je, v imenu vseh tistih odgovarjati, upamo pa se trditi, da se tisti gospodje, ki so tačas vstali za tisto napitnico, ki se je potem v Lvov telegrafovala, še denašnji dan ne kesajo, akoravno je nas hotel dr. Smolka v nemško grupo tlačiti.

Gotovo ni noben Slovenec zadovoljen s tem, da nas, razkosane kakor smo, spravijo in stlačijo v tak federalizem, kakor ga je Smolka svetoval. Tačas njegov program, njegov nasvet ni bil znan, znano pak je bilo, da je Smolka zoper decembersko takraj Litave centralizujučo ustavo, in to edino je bilo povoda dovolj, da je vsak pravi Slovan v Avstriji to prikazen veselo pozdravljaj, da so se tudi Poljaki začeli gibati in v prvi vrsti Smolka, da bi prodrli falango neprijateljev, ki nam niso bili nikdar pravični, in nam ne bodo; to je bilo vendar javnega, glasnega priznanja vredno!

Nihče, ki našo politiko premišlja, si ne zapira oči, da ne bi videl, kako težavno stanje imamo denes, kako težavno stanje nas čaka za bodočnost. In ravno to težavno stanje je menda nekerke može zapeljalo, da so bojé se ravno tega, kar je Smolka nasvetoval, da ne bi v nemško grupo prišli (ali morda še iz drugih nam neznanih razlogov), oklenili se decemberske ustave, v rajhsratu brez protestov sedeli in popustili zastavo, ktere se zdaj večina Slovanov drži, kar so še Poljaki precejšen korak do nje storili. Gotovo je, da bi bilo za nas Slovence, ki nimamo historičnega prava, temuč moramo le staviti tirjatve na podlogi nam naravne, prirodjene pravice človeštva in individualne samodoločbe, — bolje ko bi se tudi drugi Slovanje, Čehi in Hrvatje, bili od kraja držali tega načela, kajti tako bi bili edini in zadobili bi kmalu v Avstriji večino. Ali to je pogoj, faktum je nasprotjem in s faktom nam je številiti. Čehi niso za ustavo, gališke poslance je poljsko javno mnenje posililo vračati se. Tu Nemce, tu Slovan, tu večno narodno životarenje, tam mogoča rešitev, določiti se je nam torej lahko in menda denes že nobeden ne omahuje. Ali ni dovolj, tiho določiti se in tiho čakati, kakor berač za vrati. Kdor hoče kovati, ta se ne sme bati, da bi se spekel. Ne samo gledati, temuč pomagati, glas povzdigniti je dan denes treba, energije in poguma je treba! Pa kaj vidimo? Kakošnega? Dežmana, ki je že, in bo čez dalje bolj neškodljiv, ki med ljudstvom nikdar upljiva ne more dobiti, tega še pobijamo in se pulimo ž njim, potem pa menimo, da smo že precej storili za bodočnost slovensko. O važnejih državnopravnih rečeh križem roke držimo in diplomatično molčimo — v Ljubljani, od koder bi se moral najprvi glas slišati iz Slovenije.

Osoda nas je med Nemce in Lahe vgozdila, na kose raztrgala in vsaki deželici nekaj vrgla. Germanizem je globoko v naše meso svoje zobe zasadil. In kaj storimo, da bi naša bodočnost boljja bila, kaj store vodniki Slovenstva v Ljubljani? Politikovajo za denes in za jutri, iz roke v usta, in ne mislijo, da utegnemo priti, kakor je v adresni debati te dni poljski poslanec rekel, morda enkrat v druge razmere, ki nas bodo pogubile, ako nismo na vse pripravljeni. Zedinjenje vseh Slovincem so slov. poslanci v Gradcu kot našo tirjatve javno pred svetom izrekli, zedinjenje vseh Slovincem je edino, kar nas more ohraniti slovanstvu, pa v Ljubljani rokó ne usta devljó in molče o tem, češ, saj vlada ne bo dovolila; kakor da bi vlada večna bila, narod in ideja, za katero se oživi, pa le od denes do jutri!

Iz besedi: „radovedni smo, ali bodo še kteri Slovenci telegrafirali dr. Smolki“ posnemljemo, da Novicam že tačas ni bilo po volji to telegrafiranje. Zakaj ne? Zato ker je bila to demonstracija proti zdanji ustavi in tedaj tudi tistim poslancem, ki so v rajhsratu pomagali to ustavo zidati? Vendar menda ne! Menda so se že tudi ljubljanski voditelji preverili, da nas ne bo rešila tista ustava, ki kakor so enkrat reči, Nemcem gospostvo garantuje, ki jim mogoče dela, da se predrznejo imenovati váruhe avstrijskih narodnosti; ktera nam je §. 19. pokazala, pa kečdar smo po njem sezali odmikala in faktično povsod jemala, tako da je nova organizacija čudna ilustracija ravnopravnosti, da se ena mala, popolno lokalna postavica za Kranjsko ni hotela za sankcijo predložiti, ker je pisana v deželnem jeziku slovenskem itd. itd.

Izgubiti nimamo ničesar, ker ničesa nimamo. Dobiti nam je mogoče vse. Če nam pa avstrijski Slovanje ne pomagajo, drugod bomo pač le slabe prijatelje našli, ki nas bodo tako dolgo veseli, dokler nas rabijo.

Zatoraj smo bili gališkega zbora veseli, in da si nam je Smolka bil slabo posteljo odkazal, veseli smo bili tudi njega, ker je podpiral to, kar za nas ne more dobro biti, zdanje razmere in gospostvo nemško-avstrijske stranke. Kedar slovanstvo na površje pride, ne dvomimo, da homo tudi mi boljše izhajali kakor sedaj, in dasi si ne domišljamo, da bo potem boj končan imeli bomo vsajmenj sovražnikov, in imeli moralno in dejansko podporo svojih slovanskih bratov. Na to pa moramo biti pripravljeni. Določen program moramo imeti, ne v temi tavati sem ter tje. Narod imamo, s katerim se da kaj opraviti. Vsak narod pa živi vredno in rodovito življenje le ako ga oživlja vladajoča ideja, kakor je vsak le na videz mrtev, kteremu pravo srce bije za to idejo. In nam bodi ta ideja, ktero moremo širiti in oživljati, za ktero se moramo glasiti: zedinjenje Slovencev. Bolje je da kot narod začnemo boj za pravično reč in v tem boji poginemo kakor otroci Saturnovi, kakor pa da poginemo brez boja v strahopetnosti.

Govorite vi, ki vam gre govoriti, jasno in določno, da se zmenimo, da smo edini, da imamo en program in delamo vsi za en program.

Iz deželnih zborov.

15. seja dež. zbora kranjskega 23. sept.

(Konec.)

Dr. Tom an energično zavrača očitane pristranosti; tudi od slovenske strani se boruje z dušnim orožjem. Da v pismih ne stoji, da bi se bila komu pri volitvah sila godila, rad veruje; da so se spisi popravljali, je vsakako nepostavno. Govornik se zлага s deželnim predsednikom, da bi bili volitveni spisi neveljavni, ko bi se falsifikacija dokazala, tega pa ne more verovati, da bi bila zato vsa volitev nepravilna, ker bi se sicer morale zametovati cele volitve, nedvojbeno po večini izvršene. Deželni odbor ima pravico izrekat svoja mnenja o veljavi volitve. Vsi Višnjegorci so neveljavno volili, ker niso njihovi davki izkazani. Kromerja, ki vedno tožari, bi imenoval deželnega pravdnika in mu očita, da ni resnice govoril. Ko je Toman v deželnega odbora seji vprašal, ali bo treba še preiskavati, rekel je Kromer, da je preiskav dovolj. Da se je sila godila pri volitvah, dokazuje s posameznimi dogodki, njemu samemu je rekel uradnik, da ni mogel zanj (Tomana) glasovati, ker bi ga sicer deli ob službo.

Kromer se sklicuje na deželnega glavarja, ki tudi pritrdi, da je Kromer resnico govoril.

Sawinscheg želi naj se vsa reč izroči dež. odboru, ker so si misli tako navskriž. Toman tirja, da se predloži zapisnik seje deželnega odbora, na ktero se Kromer sklicuje. Zbornica pritrdi.

Poročevalec razlaga, da je uradni dokaz o neveljavnosti Višnjegorskega volilnega opisa zato nemogoč, ker so vsa pisma, iz katerih bi mogel odbor dokazovati zginila, iz deželnega arhiva vkrađena. Da je drugi spisek volilcev podvržen, je razvidno iz samega datuma.

V Višnjigori kakor najnovejše porazvedanje uči, tudi ni volilnih pisem; izgubili so se torej, ker proti manjšini pričajo, večina ni imela razlogov skrivati jih. V odboru se je enoglasno sklenilo, da naj pomanjkanje dačnega zapisnika ne dela nikakoršne overe. Deželni zbor ima pravico vso volitev od konca do kraja preiskavati. Če tudi o agitacijah in siljenji zdaj noče nihče nič vedeti, je vendar vse to obče znano. Višnjegorcem se je obetal, da se prestavi sedež okrajne sodnije tje; Hočevarjem so denarja ponujali, ljudstvo pa ga ni maralo, čast našemu ljudstvu! Vsa volitev se ne more ovreči, oni ki so Ravnikarja volili, so to brez siljenja storili, torej se ne spodobi siliti jih še enkrat k volitvi.

Kromer še enkrat povdarja, da je še le pred deželnim zborom sprožil, da so se predložila volilna pisma, takrat ni nihče o Višnjegorskih spis-kih nič navskrižnega omenjal, to se je še le zgodilo, ko je prišel predmet v zbornico. Costa iz stenograf. zapisnika dokaže, da se je o tem že l. 1867 v dež. zboru govorilo.

Zapisnik, ktereга je Toman tirjal, se prinese, prebere, in res se najde, da je Kromer v odborovi seji izrekel, da ni treba dalje preiskavati volitve.

Pri glasovanji se zavrže Kaltenegegerjev nasvet.

Pri specialnem besedovanji še enkrat govori Dežman proti Ravnikarju. Svetec mu odgovarja: Kdor je dobil večino glasov, ta je izvoljen; da je stvar toliko časa ležala, je krivo, ker je bil deželni zbor razpuščen; ko bi se bil novi deželni zbor poprej sklical, bila bi se volitev popred rešila.

Pri glasovanji obveljata odborova nasveta in cbljubi dež. glavar, da bo Ravnikarja v dež. zbor povabil.

H koncu naznanja dež. glavar pismo dež. predsednika, v kterem vlada pravi, da bi se slovenska postava o razdeljevanji spašnikov ne mogla cesarju v potrditev predložiti, ker je sklenena samo v slovenskem jeziku. To zato, ker se je nemška prestava v zboru tirjala in ker se mora temu vsled §. 19. osnovnih postav v zvezi z neko starejo pristavo vstrzežati, in zato ker se v deželi, kjer je nemški tudi deželni jezik, ne more dopuščati, da bi se autentične besede postave še le po prestavi brez končnega sklepa deželnega zbora določevale.

Prihodnja seja v petek.

16. seja deželnega zbora štirskega 25. sept.

Zbornica prav dobro obiskana. Med peticijami je ona demokratičnega društva naj se odstrani pogodba z samostanom Admontskim zaradi vodstva in učiteljev na gimnaziji graški. Srenjski zastop v Feldbachu vabi dež. zbor k živinski razstavi l. oktobra. Rechbauer poroča v imenu ustavnega odbora o §. 3. vladnega predloga zaradi spremembe §. 17. dež. vol. reda, ktera zadeva se je bila nedavno odboru v novo pretresanje vrnila. Odbor je sicer še svojega prejšnjega mnenja in ga hoče na pravem mestu porabiti, vendar pa nasvetuje, naj se sprejme vladni predlog, ker se ga vlada že tako oklepa.

Nasvet, čegar jedro je, da se nihče ne more voliti v deželni zbor, dokler trpi o njegovem premoženju konkursno ali pobotivno obravnavanje, se sprejme. — Posl. Pfeifer svetuje, naj se naroči deželnemu odboru prošnja do ministerstva, da bi se napravila neposredna železnična zveza med Dunajem čez gorene Tirolsko in Insbrukom. — Feyrer poroča o nekterih odstavkih računa za leto 1868, kteri se po nasvetu odobre. Nižim deželnim uradnikom se ne more dati prošna pripomoč. O prošnji mariborskega mesta, da bi se ločilo iz okrajnega zastopa in delalo zase okraj, preide se na dnevni red. Prošnji dveh okrajnih zastopov ste dali zboru priliko, da je naložil dež. odboru, naj preišče in poroča, kako bi trebalo preurediti postavo o okrajnih zastopih. Hermanu se beseda odtegne, ker je bil izgovoril besedo „reichsrath-spielerei“ kar je Waserja in druge gospode zbudlo.

Posl. Syz poroča o deželnih kopelih. Poslanca Prelog in Herman se pritožujeta, da je vodstvo kopeli na slovanskih tleh nezmožno slovenskega jezika. Dr. Prelog je dobro zbornici očital, da so bili celo prejšnji stanovi Slovincem pravičnejši, ker so skrbeli, da je vodja zmerom tudi znal slovenski. Heschl in Hackelberg trdita, da sta vodja v Slatini in Dobrnjskih topicalh zmožna „windisch“ jezika. Da nam ti kulturni možje niti našega imena ne privoščijo, razkačilo je po pravici posl. Hermana, ki je proti besedi „windisch“ protestoval rekoč, če bo to tako naprej šlo, imenovali bomo tudi mi nemški jezik „švabski“*).

Dr. M. Schreiner poroča o deželni telovadnici in se potrdi vsi odborovi nasveti.

Pri vprašanji zaradi graškega gledišča si je enkrat slavna zborova večina sama med lastne lase prišla in bila ne le o predmetu, ampak celo o glasovanji zelo neudna. Iz prisutnega razgovora samo to-le: Schreiner tirja, naj se graško gledišče proda, ker dežela nima nobenega vzroka Gračanom plačevati za njihovo veselje. Rechbauer, ki hoče, da ostane vse pri starem, je h koncu debate, da vsaj nekaj reši, primoran staviti predlog, naj se drž. odbor razgovori z mestno srenjo, da bi ona kupila gledišče. To končno tudi obvelja.

Prihodnja seja v saboto.

15. seja deželnega zbora koroškega 23. sept.

Srenja globorniska prosi, da bi se smela ločiti, od srenje dobrloveške, posestniki novo prizidanih pohištvev v Celovcu prosijo, da bi jim ne bilo treba plačevati deželne priklade.

Račun leta 1867 se odobri. 420 gl. se dovoli za neko cesto na Nemškem, ravno tako 175 za nek most čez Dravo.

Iz povoda posameznega nasveta sklne deželni zbor sledeče obče načelo: Zboru za ceste in promete se nalaga, naj izdela vodila in črtež, po kterem se ima ravnati deželni odbor, ko bi se iz deželne blagajnice tirjala pripomoč za reguliranja vodá, kterih se je država lotila.

Canaval poroča v imenu odbora za ceste in prometo o nasvetu naj bi se Rudolfova železnica dodelala do Trbiža. Odbor je nasvetoval adresu do kupčijskega ministerstva. Adresa s prva opisuje, koliko je Rudolfove železnice že dodelane, in koliko in kje se je še kaj dela. Rudolfova železnica ima iti do adrijskega morja; kod bo peljala pot od Trbiža naprej, ni vlada še dovolila. Da bo pa peljala čez Trbiž je gotovo, kakor je tudi jasno, kdo jo mora do tje zidati. Koncesionarji Rudolfove železnice imajo po §. 2 svoje koncesije to dolžnost. Odvisno je le od visoke vlade, ali hoče koncesionarjem zaukazati, da ravnajo po svoji dolžnosti ali ne.

Da kupčijsko ministerstvo to stori in izda zapoved, prosi s svojo adresno deželni zbor. Mayer razlaga zgodovino te železnice in pravi, da njeni utemeljitelji nikakor niso imeli volje, da bi železnica v Beljaku obtičala, ampak da se je vselej nameravalo dobiti železnico neodvisno od južne železnice, ktera bi po najbliži poti vezala Donavo z Adrijo. Koncesionarji Rudolfove železnice so se od južne hitro naučili, kako se črta in nadaljuje. Dalje se ne sme odlašati iz političnih in narodno-gospodarskih obzirov; odlašanje bi bilo prevarno.

Tschabuschnigg govori najprvo kot oskrbniški svetnik Rudolfove železnice, da so koncesionarji že davno prosili pri kupčijem ministerstvu specialnega dovoljenja, da bi smeli delati pričeti. A dozdaj niso še nikakoršnega odgovora dobili, kar je dokaz, da ministerstvu vsa železnica ni posebno po volji; društvu samemu bo zelo ljubo, če more adresa v tej zadevi kaj pomagati. Tudi kot poslanec podpira in zagovarja važnost imenovane črte, ktera se mora dodelati. Za adreso govori še Nagel in zbornica jo soglasno sprejme.

Kl. 8. seja deželnega zbora goriškega 22. sept.

7 stolov je praznih, med temi poltrona knjezonadškofova. Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje.

Dr. Deperis predlaga v imenu dež. odbora preudarke vseh zalogov za l. 1869, ki se izročé finančnemu odseku.

Dr. Tonkli bere predlog dež. odbora, da se povečša plača c. k. adjunktu pri okrajnem glavarstvu Tominskemu gosp. Jož. Gorjupu, ki obravnjuje zemljiščno-odvezna opravila v Bovškem okraji, za 165 gold. Podelila se je namreč g. Gorjupu pri novi organizaciji druga služba z višo plačo 900 gl. — Ker je pa v zemljiščno-odveznih opravilih dobro izurjen, in je v kratkem času 9 novih obravnjav v Bovškem okraji prav dobro napotil, je izprosilo namestništvo od više sodnije in dotičnega ministrstva, naj se pusti vsaj še toliko časa v svojem sedanjem poslu, dokler ne dožene vseh zemljiščno-odveznih opravil v Bovškem okraji. V ta namen naj mu pa dež. zbor višo plačo pritrdi. — Odborov nasvet odobri se enoglasno.

Dr. Deperis bere v zadnje postavo zastran pasjega davka v kmečkih občinah. Se potrdi.

Dr. Abram sporočuje v imenu finančnega odseka o preudarku glav-

*) Ni dolgo, kar smo o slatinskem vodji g. Schulerji slišali, da on hoče slatino popolnoma od Slovincem purificirati in da je to nameravanje dozdaj njegova edina „zasluga“ za Slatino. Vred.

nega zaloga za uboge za l. 1868. — Že l. 1861 jel se je deželni odbor pogajati s c. k. vlado, da bi se izročil ta zalog oskrbništvu deželnega zastopa, in dolgo je trpelo, preden je dosegel to, za kar se je, opiraje se na dotične sklepe deželnega zbora, tako marljivo poganjal. Prevzel je dež. odbor premoženje tega zaloga 28. apr. 1868. Obdržalo si je pa še namestništvo nekoliko najvažnejših ustanovnih pisem, zato je ni mogel odsek vsega razjasniti, kar zadeva zlasti ustanovljenje tega zaloga. — Toliko je gotovo, da v začetku so bile le nekatere pobožne ustanovitve za dobrodelne namene, naklonjene posameznim občinam in drugim napravam Goriškega okraja. Vlada je vse te ustanovitve združila v en sam zalog, in iz njegovih dohodkov je podpirala deželne goriške naprave, n. pr. bolnišnici v Gorici, zavod gluhonemih in sirotišče.

Premoženje glavnega zaloga za uboge je dvojno, in sicer tako, ktere dohodki imajo odločen namen in tako brez posebnega namena.

Med prvo spada premoženje bivših bratovščin, ki znaša 186.356 gl. 10 kr.; njegove obresti dohajajo ubogim na kmetih, in sicer se razdeljuje med 91 občin, katerim gre ta pravica, ker dotični kapitali so na-nje vknjiženi. Kar je tega premoženja, se bode razdelilo v prihodnje med dotične občine, da bo vsaka sama svoj del oskrbovala.

Drugi del premoženja izvira pa iz inkameranih premoženj bivših bolnišnic in drugih ustanovitev, in se oskrbuje skupno. To premoženje obstoji v obligacijah, v kapitalih naloženih na obresti pri privatnih in v posestvu.

Poročilo pretresa po tem uvodu preudarek sam in konča z nasvetom, naj dež. zbor sklene: 1. Potrdi se preudarek glav. zaloga za uboge za leto 1868, ki obsega dohodkov 30.363 gl., in stroškov 25.490 gl. 2. Naročuje se dež. odboru: a) da naloži ostanek od 4873 gl. na obresti in b) da napravi do prihodnje sejne dobe razdelitev obligacij, ki so zavezane (vinkulirane) na posamezne kmečke občine. Zahvali se enoglasno.

Deželni odbor sporočuje po dr. Deperisu o prošnji Pazenske občine, da bi se odstopilo od plačilnega naloga za 18.000 gl., ktere ji je posodilo namestništvo iz glavnega zaloga za uboge. Gre finančnemu odseku.

Dr. Pajer bere sporočilo dež. odbora zastran vodje, ki naj bi se imenoval za deželni muzej. Gosp. gimn. profesor Gatti, ki je izvrstno oskrboval ta muzej, postal je med letom ravnatelj tukajšnje više realke; zastran premnožega posla pa, ki mu ga prizadeva nova služba, odpovedal se je muzejnemu vodstvu. Nasvet se glasi:

1. Naj se pooblasti dež. odbor, da preskrbi dež. muzeji novega vodja in da se ž njim pogodi; dež. zbor potrdi v prihodnji sejni dobi vodjo in pogoje. — 2. dež. odbor naj pošlje v zborovem imenu zahvalnico c. kr. ravnatelji više realke Ferdinandu Gattiju za neutrudljivo prizadetje njegovo za dež. muzej. — Zahvali se enoglasno.

Dr. Deperis čita sporočila peticijskega odseka, in sklene s temi nasveti:

A. Na prošnje nekterih občin za pomoči iz deželnega zaloga za ceste. 1. zastran prošnje občinskih zastopov Deskle, Anhovega in Šmartnega za zidanje mosta čez Sočo v Plaveh naj se prestopi na dnevni red (ker most ni zapaden v dotično skladovno cesto). 2. Naročuje se deželnemu odboru, naj povrne c. k. okr. glavarstvu Tominskemu načrt nove ceste od Želina do Idrije, da ga izroči o svojem času cestnemu odseku Cirkenskega okraja. (Ta cesta ni se še uvrstila med skladovne.) 3. Deželni odbor naj izplača iz deželnega zaloga pod pogoji, ki se mu bodo primerni zdeli, da se porabi denar v namen, za kterelega je odločen: a. za odkupilo zemljišč in za umetna dela na cesti od Bračana čez Dolenjo do Venk 3000 gl. —; b. za cesto od Ipvavske meje pri Trevizaneh na Kobdilj in dalje proti Trstu 4000 gl. in sicer za dotična dela v Sežanskem okraju; — c. za cesto prek Idrije, ki drži od Cirknega do sv. Lucije 2000 gl.

B. Kar se tiče prošnje Medejske občine, da se dovoli davščina na vsak voz kamnja, ki se izvaja iz kamnolomov, naj prestopi dež. zbor na dnevni red.

C. Enako naj se odbije prošnja Ajdovske občine za podporo iz dež. zaloga, da se napravi glavna šola (2 razreda v Ajdovščini in 2 razreda v Šturjeh), ker ni za take namene nič preudarjenega.

D. Zastran prošinj občin Romans, Karmin in Bračan, da bi se odškodovale za vojaška stanišča (ukvartirovanje) naj sklene zbor: 1. Prošnje se zavrnejo in 2. Naročuje se dež. odboru naj podá v imenu dež. zbora prošnjo vis. ministerstvu, da se predloži državnemu zboru v prihodnji sesiji načrt postave, po katerem se razdelé stroški za vojaška stanišča primerniše na celo državo.

E. Deželni zbor naj sprejme prošnjo občin Trziškega okraja za odpustek na davkih zavoljo grozdne boleznin in naj zahvali tudi dotično peticijo do finančnega ministerstva, ktero je odsek sestavil.

F. Prošnja kmet. družbe Goriške zastran postave za združevanje zemljišč naj dež. odbor povrne v opazko, da naj družbin odbor sam, ki je v teh rečeh bolj zveden, sestavi dotični načrt in v prihodnji sesiji zboru predloži.

Vsi nasveti peticijskega odseka se odobre brez ugovora.

Dr. Abram poročuje (namesto Gorjupa, ki je zadržan) v imenu finančnega odseka o proračunu deželnega zaloga za l. 1868.

Odobri se preudarek in potrdi deželna naklada 16 odstotkov na izravne davke.

Seja se konča o 6¼ uri.

Dopisi.

Od Savine 24. sept. [Izv. dop.] — Odkar smo se Slovenci v Žavskem taboru sešli in tam povzdignili svoj glas za rešenje naše raztelesene domovine, navdihnil je nov up naše otožno srce, in čutimo, da tudi za nas mora skorej boljša prihodnost nastopiti. Zedinjena slovenska domovina, to

je iskra, ktera se je v sreč slovenskega naroda vnela, to je ideja, za ktero čemo in moramo vse kar je našega, žrtvovati. Sramota nas obliva, ako premislimo, da smo še vedno narod brez lastne domovine, da zivotarimo pod nemškimi gospodstvom, ktero za naše dušne in telesne kreposti vsaj nič stori noče. To je skeleča rana, ktero čuti narod slovenski, ktero si pa moramo enkrat zaceliti, ako še kedaj ozdraviti želimo.

Taki občutki so vodili gotovo naše vrle poslance v deželnem zboru štirskem, kteri so glas svojega naroda tako možato vzdignili in s svojo slavno interpelacijo treščili v tabor naših nasprotnikov, da so pred sveto resnico ostrmeli, kakor da bi jih polnočna groza bila prijela. — Slava, trikrat slava vam naj doni iz globine našega narodnega srca; glas, kterelega sta vzdignila naša iskrena narodna poslanca gospoda Herman in dr. Vošnjak, je bil božji glas, kteri celi slovenski narod iz svojega 1000letnega spanja na novo življenje budi.

Ali tlačnim narodom se vedno resnica po lažeh in pravica po nasilji tolmači, in tako so tudi naši med nami živeči nasprotniki začeli se gibati, da bi s svojimi hinavskimi izjavi božji glas, kojega je slov. narod zaslišal, zopet zadušili, kakor so to dozdej, dokler je slov. narod mirno spal, vedno s srečnim vspehom delali. Ali zastoj so zdaj njihovi nenravni trudi, zastoj vsa laž: sveta resnica bode zmagala pred svetom, slovenska domovina bode svojega čara rešena, in rod naš bo stopil čvrsto pred svet na svoje slavno mesto.

V tem navdušenem prepričanju smo mi Slovenci Savinske doline sprejeli slavni čin naših ljubljenih voditeljev in tudi nismo ure odlašali, pred celim svetom potrditi, da je njujin glas, pravi glas slovenskega naroda. Žavski trg, kteri nikdar ne opusti za obrambo naše narodnosti se krepko poganjati, bil je tudi takrat prvi na svojem mestu in v tehtni adresi na deželni zbor želje in potrebe naše razodel.

Kakor se čuje, bodo vse občine v naši dolini se v tem duhu izjavile in ravnokar nam pride adrese Grižke občine do rok, ktera priča, kako jederno misli in čuti naš narod in je vredna, da jo tukaj priobčimo. Adresa se glasi takole:

Visoki deželni zbor štajarski!

Besede, ktere so naši vrli slovenski poslanci v svoji dné 19. sept. t. l. v deželnemu zboru visoki vladi predloženi interpelaciji izgovorili, so pravi glas slovenskega naroda. Podpisani odbor Grižke občine si šteje tedaj v svojo dolžnost potrditi, da so vse razmere med nami Slovenci v resnici tako napačne in žalostne, kakor jih popisujejo naši poslanci. Skušnje zadnjih let so nas prepričale, da vse dobre postave na papirji nam nič ne pomagajo, dokler se djansko ne izpeljajo, — to pa zastran naših narodnih pravic ne bode drugač se doseglo, kakor da se mi Slovenci v eno združeno Slovensko domovino zedinimo. Kader bodemo mi Slovenci v naši lastni domovini gospodarji našega dušnega in telesnega imetka, bodemo vse to lahko dosegli, kar novi čas od vsakega naroda zahteva. To je edina želja Slovencev in le na ta način je mogoče, da tudi mi srečen narod postanemo. Kakor se ta želja nam izpolni, zopet se povrne tudi mir in zadovoljstvo med Slovenci in Nemci na slovenski zemlji. Mi radi Nemce kot enakopravne državljanke med nami spoštujemo, v lastni hiši pa vendar hočemo sami gospodarji biti. — Podpisani odbor tedaj prosi visoki deželni zbor naj blagovoli visoki vladi prav krepko priporočati, da se pravičnim tirjatvam slovenskega naroda prej ko je mogoče zadostuje.

Odbor grižke občine dné 22. septembra 1868.

Ant. Pintar, odbornik.	Jan. Golavšek, župan.
Jur. Gojznikar, odbornik.	Jožef Poteko, svetovalec.
Jože Golavšek, odbornik.	Jože Korent, svetovalec.
Martin Poteko, odbornik.	Tomaž Šuler, odbornik.
Jože Prilšek, odbornik.	Lovre Ciljenšek, odbornik.
Matevž Zupanc, odbornik.	Jakob Golavšek, odbornik.

Iz Gradca. Tu imate v naglici adresi štirih slovenskih srenj (prva predložena po posl. dr. Vošnjaku):

Visoki deželni zbor!

Naši slovenski poslanci v dežel. zboru so povedali resnične besede, ko so dokazali, kako slabo se godi nam Slovincem. — Prosimo, naj visoki deželni zbor blagovoli pomagati, da se izpolnujejo želje, ktere izrekujemo naši slovenski poslanci v našem imenu; in se nam dajo vse pravice, ktere uživajo vsi drugi narodi, saj moramo nositi enaka bremena.

Prosimo tudi, ko bode v Mariboru šola za vino- sadje- živinorejo, ali za kmetijstvo sploh, da bi se te šole lahko naša mladost udeležila, prosimo, da bi se nauk v kraju navadnem v slovenskem jeziku učil.

Soseska gornja Ložnica, dne 23. septembra 1868.

Anton Stopper, župan.	Blaže Vabič.
Janez Wegler, svetovalec.	Matija Rak.
Mihele Shega, svetovalec.	Šimon Juhart.
Filip Sist.	Juri Ožimič.
Juri Goričan.	Šimon Mlakar.
Jakob Tomažič.	Lovro Štepišnik.

(Druga predložena po posl. Hermanu):

Visoki deželni zbor!

Veseli in ponosni smo bili, ko smo razvedeli, kako pogumno in neprestrašeno so se borili naši slovenski poslanci v dež. zboru za pravico slovenskega naroda. Tem večja pa je bila naša nevolja slišati še celo izvest poslancev dolnještirskih mest in trgov, da se očita našim poslancem, kakor da bi oni ne izrekli pravih želj in zahtev, želj in zahtev nas štirskih Slovencev, ampak le svoje misli in mnenje. Štirski Slovenci so vendar pri volitvah za deželni zbor, pri kterih so z ogromno večino povsod volili narodne može, javno dokazali, da jim je mar za pravice svojega sto in sto let zatiranega naroda. Štirski Slovenci so to nedavno zopet dokazali pri taborih v Ljutomeru in Žavcu. Čas je, da se od presvitlega našega cesarja nam zagotovljena narodna ravnopravnost ne le obeta na papirju, ampak djansko izpolnjuje.

V ta namen zahtevamo, da so uradniki na slovenski zemlji popolnoma zmožni slovenski jezik govoriti in pisati, da se v naših učilnicah podučuje v materinem jeziku. Da naš narod se zamore razvijati in okrepčati sebi in državi na korist, menimo tudi mi, da je zahtevanje Slovencev, se zjediniti pod eno narodno slovensko upravo, popolnoma pravično. Vis. dež. zbor pa prosimo, naj pripomaga, da se izpolnjuje želje, ktere so v našem imenu izrekli naši deželni poslanci.

Občina Fraubheim dne 24. septembra 1868.

Pavl Kamšek, župan.	Greg. Žager, odbornik.
Franc Divjak.	Stampfl, odbornik.
Arnej Zamolo.	Mih. Klasinc.
Jožef Kodrč, odbornik.	Fr. Rat, odbornik.
Tomaž Krajnc, odbornik.	Mih. Vačnik, odbornik.
Juri Kaiser, svetovalec.	Jos. Uranich, odbornik.

(Tretja predloženo po Lipoldu) 26/9.

Visoki deželni zbor štajarski!

Podpisani odbor Žavskega trga izreka, da so vse razmere na slovenskem štajarski res take, kakoršne popisujejo naši slovenski poslanci v svoji dné 19. sept. t. l. v deželnem zboru visoki vladi predloženi interpelaciji, in želi, da se djansko vpelje narodna ravnopravnost v šoli in da se združijo vsi Slovenci v zedinjeno Slovensko.

Zdanje razmere na Slovenskem niso naravske, in se ne strinjajo s tirjatvami zdanje dobe. Novi čas zahteva, da vsak narod svoje dušne in materijalne zmožnosti svobodno razvija, in da na podlagi svojega narodnega bitja uživajo vsi narodi enakopravni svoje državljanske pravice.

Slovenski narod se svojih državljanjskih pravic in dolžnosti zaveda in se ne bode več gospodstvu predrznih strank, koje njega ne spoznajo, pa bi vendar rade z njegovim življenjem in premoženjem vladati htele, uklanjal.

Odbor prosi tedaj naj visoki deželni zbor se poganja pri visoki vladi, da se izpolnijo te želje slovenskega naroda, kajti to je edina pot, da se mir in zadovoljnost v našo domovino zopet povrne.

Občinski odbor žavskega trga dné 24. septembra 1868.

Vincenc Jamtsch.	Anton Schuscher.
Jože Žigan.	Franz Koback.
August Semca.	Franz Žuža.
Franc Kač.	Janez Hausenbihler.
Thomas Niedorber.	Joža Recher.
France Peška.	Anton Sager.

obč. tajnik.

(Četrta predložena po posl. Lipoldu):

Visoki deželni zbor!

Tirjatve slovenskega naroda, ktere so naši slovenski poslanci dne 19. t. m. v deželnem zboru visoki vladi predloženi interpelaciji postavili, so tako pravične in resnične, da jih vsak pameten in pošten Slovenec podpisati more, torej si šteje tudi podpisani odbor v svojo čast in sveto dolžnost potrditi, da zdajne razmere ne zadostujejo našim pravičnim željam, zato ker one narodne pravice, ktere so tudi nam Slovincem od našega presvitlega cesarja potrjene, v djanskem življenju še skoro nikdar niso izpeljane. — Mi Slovenci smo se potem, kakor se je v zadnjem času začelo z nami in našimi vrliimi poslanci postopati, popolnoma prepričali, da mi v teh okoliščinah, v kterih smo zdaj, prave sreče in miru nikdar ne bomo doživeli, da je tedaj edino rešenje za nas, da se zjedini vsi Slovenci v združeno slovensko domovino. Mi se čemo tudi v našem narodnem življenju gesla našega presvitlega cesarja držati in s združeno močjo dušno in materijelno korist si iskati. — Ponižni podpisani odbor Petrovske občine prosi tedaj, da naj blagovoli visoki deželni zbor štajarski vspešno rešenje naših zdajnih nepovoljnih razmer v tem zmislu, kakor to naši vrli in spoštovani poslanci v dežel. zboru tirjajo, visoki vladi prav krepko priporočati.

Občinski odbor Pletrovske občine dne 24. septembra 1868.

Andrej Goršek, župan.	Mart. Goršek, odbornik.
Jožef Toplak, odbornik.	Blaž Osterman odbornik.
Matija Presnik, odbornik.	Juri Rotter, odbornik.
Jožef Jeloušeg, odbornik.	Martin Delacorda, odbornik.

Dragotin Žuža, odbornik.

S Krasa, 24. septembra. [Izv. dop.] Prve dni tega meseca je razposlalo cesar. kr. okrajno glavarstvo Sežansko vsem podložnim županstvom ta-le razpis:

„Po dopisu kmetijske družbe v Gorici bo letošnje jesensko zbirališče dne 15. t. m. tukaj v Sežani. Pri tem se bo med drugimi tudi o pogojzodvanji Krasa, o sviloreji, o razdelitvi občinskih spašnikov, o reji goveje živine, ovac in čebel na Krasu govorilo in obravnavalo.

Ko to županstvu naznanjam, povabim ga ob enem, da se ono zbirališča udeleži, in da učini, da bodo tamkajšnji veči posestniki v obilnem številu k zboru prišli.“ Pollaj l. r.

Stvari, o kterih se je imela kmet. družba v Sežani pomenkovati, so tako zanimive in zlasti za nas Kraševce tolike važnosti, da nas je moralo jako razveseliti vabilo obč. spoštovanega našega okr. glavarja in prihiteli smo tedaj na omenjeni dan v obilnem številu v Sežano.

Seja se začne o 10. uri zjutraj: Govor vrsti se za govorom, sklep za sklepom, — pa večidel le v milodoneči italijanski in nekoliko tudi v nemščini; nam Slovincem je pa le tomajski gosp. fajmošter kratek posnetek svojega govora — navrgel. Nazoča sta bila tudi deželni in državni poslanec gosp. Ant. Černe in deželni posl. Karol Polaj župan Sežanski. Ne vem o čem je prvi govoril, — ker, žali Bog! ne znam italijanskega, in le malo nemški, — videlo se mu je pa, da mora prav kaj modrega biti in važnega, ker držal se je tako moško in besede je tako krepko povdarjal, da je bilo le kaj! Govoril je pa le italijanski in nemški in v nemščini ga je tudi gosp. Polaj podpiral. — Besedovali in modrovali so g. družbeniki do ene ure do-

polne; koristi in potrebe slovenskega Krasa so precejali skozi drobno italijansko sito in shranili žlahtni ekstrakt vsega tega skrbno v italijanske zapisnike. Veselite se Kraševci! vaše rane se bodo zdaj kmalu celile: v lekarnici Goriske c. kr. kmetijske družbe že sestavljajo recept, ki vam ga priobčijo prav v kratkem po slavno znanih „Atti e memorie dell' i. r. Società agraria in Gorizia“ (časnik Goriske kmet. družbe). To položite prav rahloma povsodi, koder Kras svoja gola rebra kaže in videli boste, kako naglo bo vsa cvelo in zelenelo, kako bo jel gozd za gozdom in travnik za travnikom zvrtnelo kamnje zakrivati in slavčki se bodo veselo glasili po vaših gajih (saj so jim „Atti“ v 1. zvesku lanskega tečaja str. 15 že melodijo komponirali). Pa tudi piča bo čedalje bogatejša in tečnejša in živina vam bo debela, da bo veselje, — posebno če je tudi z „Atti“ posteljete. — — —

Pri zadnjem shodu kmet. družbe v Tominu so vsaj domači govorniki slovenski govorili, in kar je bilo od Italijanov nasvetovanega, pretolmačilo se Slovincem po domače. — Naši gospodje se pa niso za nas Slovence zmenili in zlasti naša deželna zastopnika ne. Govorili so italijanski in nemški, nas borne kmete — kraške župane in posestnike so pa popolnoma prezirali. Sedeli smo v zbirališči, da vam prav po domače povem, — ko čuki na palicah — in ker nismo od vsega besedovanja in modrovanja še besede razumeli, šeptali smo med seboj in se smejali.

Vemo, da namen gosp. okr. glavarja, ko nas je k seji vabil, je bil dober in primeren in hvaležni smo mu zavolj tega; prosimo ga pa vendar prav prijazno, naj nas v prihodnje lepo v miru pri našem delu pusti, kedar se bo italijanski kmet. družbi zljubilo, shajati se zopet na slovenskem Krasu.

Politični razgled.

Razen denes priobčenih adres so občine Tinje, Laporje, Hošnica in Vrhole v slov. bistriškem okraji odposlale slovenske adrese do dežel. zbora, v kterih prosijo naj se vpelje slov. jezik v šole in uradnije in izrekajo željo, da bi se naj vsi Slovenci zedinili v eno slovensko deželo. Tudi se zahvaljuje slovenskim poslancem za njihovo pogumno postopanje v dež. zboru štirskem; ter na novo izrekajo da imajo do njih popolno zaupanje. — Ravnokar smo videli tudi enaki adresi Ruške, Cmolriske, sv. Peterske in Žikovške srenje iz okraja mariborskega.

V deželnem zboru Krausjem se je izročila postava o realnih šolah deželnemu odboru, ki naj v prihodnji sesiji poroča. Postava o ravnopravnosti je ostala v šolskem odboru, kakoršna je bila. V poročilu se je „zarad lepšega“ nekoliko „ustanovanja“ pridelo. V Ljubljani se torej ni bati — krize k boljšemu.

Še ni tega teden dni, ko je „Wien. Abdp.“ trdila, da ni na Dunaji nikakoršne ministerske krize, in zdaj je že razglašeno lastnoročno pismo cesarjevo, iz kterega vidimo, da je predsednik ministerskega svetovništva knez Karlos Auersperg odstopil in da je začasno grof Taaffe prevzel predsedstvo. S tem kriza še ni končana in bolj ali manj verjetni glasovi še prestavljajo nekatere sedanjih ministrov na druga mesta, nekteri hočejo celo vedeti o nekem prestopnem ministerstvu, v katero bi vstopilo tudi nekoliko federalistov, med temi se imenuje česki namestnik Kellersperg. Da se zdaj na Dunaji godé važne stvari, je razvidno iz tega, da je cesar svoje potovanje v Galicijo opustil, dasiravno je bilo vse že za pot pripravljeno, nadalje tudi iz tega, da so se po telegrafu vsi ministri na Dunaj sklicali, kamor je moral iti tudi gališki namestnik Goluhovski. Ko bo ta Dunaj zapustil, menda ne bo več c. kr. namestnik. O njegovem nasledniku se še ugiblje, in imenujejo Gablenca; Goluhovski je bil menda kar se pravi „na dve plati nabrušen“, torej pa tudi ni vstregel niti vladi niti Poljakom. Dvomi se še, ali se bo gališki deželni zbor, ki je adreso in resolucijo z nekterimi spremembami sprejel, razpustil ali ne.

Moravski zbor je sklenil, da naj deželni glavar deklarante opominja na „njihovo dolžnost“, česki pa je izrekel, da izgubodo večidel svoje mandate.

Zbor nemških poslancev v Pragi se je 26. t. m. z navadnimi koječnimi govori razšel.

Ko je vladni komisar gališkemu zkoru naznanil, da cesarja ne bo v Galicijo, nasvetoval je Smolka, da naj se zdaj tudi ne voli za državni bor. Nasvet ni obveljal.

Deželni zbor hrvaški je po nasvetu odborovem sklenil, da ima Reka kakor do zdaj pri Hrvaški ostati. Potem se je izvolil odbor, ki ima sestaviti adreso na cesarja, v kateri se bo govorilo o pogodbi z Ogersko in o reškem vprašanji. Renikolarni deputaciji se je izrekla zahvala. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno, adresa je sprejeta.

Ogerski zbor je v tajni seji sklepal o postavi za ljudske šole; Deak je znašel glasovanje „en bloc“, po kterem se vse večidel brez besedovanja odloči. To bi svetovali še enemu zboru.

Te dni sta se sešla v Berlinu ruski car in pruski kralj. Prijateljstvo med njima je dognana stvar, zdaj se piše „Corr.“ iz Peste, da se tam v izvedenih krogih zelo vojske bojé čes da se na vzhodu rečine bodo mogle držati še do spomladni ne; rusko-pruska zveza je za ta slušaj neki toliko kakor gotova.

Razen Španije in Avstrije ima zdaj tudi mala Grčija svojo ministersko krizo.

Turška vlada je v romunskih zadevah razposlala pismo do ptujih dvorov, v kateri naznanja, da se na Romunskem še zmerom očevidno nabirajo prostovoljne čete proti njej in da bi morala Turčija, če bo to tako napovedalo, sama pri sebi iti v svete, kaj jej je storiti, da varuje svoje „svete“ pravice.

Revolucija (upor) na Španjskem je zdaj najimenitnejša reč, kar se iz tujih dežel novosti poročuje. Upornikov jo čedalje več in pomorska vojska jemlje po obrežji mesto za mestom vladni oblasti. Kraljica, katero zaradi njenega nenajčistejšega življenja in zaradi strašnega zatiranja vsacega svobodnega gibanja ljudstvo sovraži, ne more v glavno mesto Madrid, ker so jej uporniki pot zaprli. Pravijo, da upornikom pomaga Prusija z denarjem in da orožja dobivajo iz Amerike.

Dunajska borza od 28. septembra.

5% metalike 56 fl. 30 kr.	Kreditne akcije 206 fl. 60 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 57 fl. 20	London 116 fl. — kr.
5% narod. posojilo 61 fl. 60 kr.	Srebro 114 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 81 fl. 70 kr.	Cekini 5 fl. 53 1/2 kr.
Akcije narod. banke 711 fl. — kr.	